

Samskaping og design

Hege Gimle, designer, arbeidsleder og teamleder Keramikk

**Teksten bygger på arbeid gjort i forbindelse med min
Master i estetiske fag, studieretning fagdidaktikk
Kunst og Design, ved Institutt for estetiske fag
OsloMet:**

**«Sosialt entreprenørskap, designkompetanse for
bærekraftig utvikling – en casestudie av Aurora
Verksted SA.» Ferdigstilt våren 2021.**

PIP, involvering også i designprosess og oppgaveutforming

I «prosjekt i praksis» (pip), som er et emne i utdanningsløpet i masterstudiet, var keramikkverkstedet case for undersøkelsen av problemstillingen om hvordan et keramisk produkt blir til gjennom samhandling mellom arbeidsleder og arbeidstaker.

Arbeidstakerne i bedriften arbeider innenfor ulike materialområder og for å kunne delta i utvikling, tilvirkning og produksjon av håndverksprodukter må det gis opplæring.

Jeg ønsket å undersøke egen praksis i opplæring for å se på utviklingsmuligheter. Den samfunnsmessige konteksten for undersøkelsen var å øke kunnskap om hvordan man kan gi opplæring i bedrifter med tilrettelagte arbeidsplasser for å inkludere flere i arbeidslivet.

Verkstedet

Aurora Verksted sitt keramikkverksted er et stort rom der alle prosessene med å lage et produkt gjøres fra A til Å. Alt fra det å bestemme et design, via planlegging og utprøving, utvikling av produksjonsverktøy og teknikker, til det å lage porselensleire, kna plastisk leire, forme, dekorere og brenne. Pakking og sending av det ferdige produktet foregår også i det samme rommet. Dette gir en mulighet for deltagelse i alle prosesser, men i det daglige er ikke alle med på alt.

Keramiske fliser

Starten på et nytt produkt har ofte bakgrunn i et behov. Verkstedet får masse

spørsmål om hva vi kan lage både fra bedrifter og privatkunder.

Vår utvikling og produksjon av keramiske interiørfliser er et eksempel på et produkt som startet med en etterspørsel etter norskproduserte fliser. Tidligere hadde vi laget fliser som ble benyttet som en form for lerret, der man jobbet med å tegne, risse og male ulike motiver i overflaten. Nå var ønsket norskproduserte fliser som skulle brukes på et kjøkken. Dette hadde vi ikke gjort før, men vi takket ja til utfordringen.

(Fra 2018 til i skrivende stund har arbeidet med flisene resultert i at Aurora Verksted nå har en serie av interiørfliser i fire ulike modeller og seks forskjellige farger. Vi har levert fliser til et titalls kjøkken og noen stuer, ikke minst har vi laget fliser til vår egen disk i butikken på Majorstuen. Flisene produseres på bestilling og foreløpig er dette året fullbooket med store og små bestillinger.)

Etter arbeidet med dette prosjektet satt verkstedet igjen med endel erfaringer og et lager av materialtekniske utprøvinger.

Dette ble brukt videre i forskningsarbeidet mitt i forbindelse med hovedoppgaven i masterstudiet i estetiske fag ved OsloMet.

Designmetodikk, hvordan et produkt kan bli til gjennom samhandling

Masteroppgaven omhandler designkompetanse for bærekraftig utvikling, som en del av det praktiske estetiske arbeidet i oppgaven, ble teori om utvikling av bærekraftig designkompetanse gjennom førstehåndsopplevelser med materiale

og designprosesser undersøkt i praksis, ved at en gruppe arbeidstakere arbeidet med å videreutvikle produksjonen av interiørfliiser.

Harald, Magnus, Pål Brage og Victoria er arbeidstakere som takket ja til å bli med på prosjektet med å utvikle et nytt produkt for bedriften sammen, ved å benytte designmetodikk til å løse en konkret oppgave fra ide til prototyp. Som fagperson har jeg laget oppgaven/oppdraget og bestemt de ulike designmetodiske stegene vi bør gå igjennom. Tanken er at oppgaven og spesifikasjoner skal fungere som en ramme og designprosessen som struktur.

Eksempel på prosess med veiledning og samhandling

Både jeg som arbeidsleder og arbeidstakerne er medvirkende og involvert i alle ledd, fra det å starte en kreativ prosess med idemyldring, dele tanker og ideer, skisse, avgrense, arbeide praktisk med modeller i papir og leire, til å utvikle arbeidstegninger av valgt ide og bygge prototyper.

Arbeidsformen i gruppen er en dialog både i tale, skisser og praktisk arbeid, vi jobber side om side og utvikler vår egen dynamikk der vi kan veksle mellom å jobbe på ulike steg i prosessen på egenhånd eller i gruppe, det er en veksling mellom oppgaver man er skikkelig god på og oppgaver man må øve på for å få til. Gjennom samhandling i de ulike designprosessen bygger vi relasjoner og eierskap til oppgaven, det å utvikle et nytt produkt for bedriften blir en drivkraft i prosjektet.

«Jeg lager en oppgave der vi lager fliser sammen som skal brukes til å prøve ut ulike tekstur og måter å lage dekor på. Alle får starte på hver sin flis og må så sende den videre slik at hver flis går flere runder mellom oss. Underveis stopper vi opp og ser og snakker om utviklingen av tekturen/ dekoren. Først er det stille og litt forsiktig arbeid, man har respekt for de merkene som allerede er laget, man vil ikke klusse over, ødelegge osv. Etter hvert kan jeg observere at enkelte begynner å ta stilling til dekoren, man følger opp og supplerer stilen eller bryter og «klusser» til. Vi stopper opp mange ganger og snakker sammen, jeg stiller spørsmål og vi opparbeider en dialog både i tale og i praktisk arbeid.»

Med denne øvelsen bygger vi felles erfaringer, begreper og gir en ide om hvordan man kan dele arbeid og samhandle.

Designkompetanse og medvirkning

Det å arbeide i et verkstedsfelleskap som Aurora Verksted er, gir rom for medvirkning i alle ledd. Det praktiske arbeidet skaper muligheter for samtaler, egne erfaringer og refleksjon om materialets kvaliteter, hvordan produkter vi omgir oss med blir til, hvor tidkrevende det er og hvilke materialer vi velger å bruke.

Dette er designkompetanse som er overførbart til hver og en av oss som forbrukere.

Dette er utdrag fra et stort arbeid. En av konklusjonene er at våre arbeidstakere utmerket godt kan delta i designprosessene dersom vi legger til rette for dette. Designkompetanse anerkjennes i stadig større grad som nyttig for å løse problemer og ta tak i utfordringer, langt utenfor det å skape et objekt. Denne arbeidsformen sikrer en struktur på problemløsning, en systematikk, fra utfordring til løsning. Våre arbeidstakere med funksjonsnedsettelse får del i denne kompetansen hos oss. Det gir et eierskap til arbeidet, men kan kanskje også bidra til hvordan en angriper andre utfordringer i livet.

